

Riksantikvaren støtter gjenoppføring av Østre Porsgrunn kirke.

I sitt brev av 25/2-14 til «Fortidsminneforeningen i Telemark» uttrykker riksantikvar Jørn Holme sin støtte til rekonstruksjon av ØPK. Dette er en viktig ny omstendighet i saken. Den nye situasjonen som dermed er oppstått kan få mange som hittil har vært i tvil til å konkludere med at gjenoppføring er det beste valget. Riksantikvar Jørn Holme skriver bl.a.:

«Det vil kunne være interessant og positivt å gjenoppføre Østre Porsgrunn kirke i bybildet. En gjenoppført kirke vil kunne betraktes som en viktig byreparasjon der et sentralt element i bygningsmiljøet gjenskapes for å opprettholde byens historiske preg. Østre Porsgrunn kirkegård er en viktig historisk kirkegård med verdifulle gravminner. Dette støtter også en gjenoppføring, der Porsgrunn får reetablert et samlet historisk kirkested med kirkegård og kirke.»

«Vi vil imidlertid peke på Østre Porsgrunn kirke som et felleseie for Porsgrunn by, og den betydning den gamle kirken har hatt som identitetskaper og som en del av bybildet. Dette støtter en gjenoppføring.» ... «Riksantikvaren støtter en gjenoppføring av kirken, men understreker at spørsmålet må avklares lokalt.»

Riksantikvaren ønsker ikke moderne bygg (PD 1/3-14)

Jørn Holme anbefaler å gjenreise kirken og kombinere det med opplæring. Riksantikvar Jørn Holme ønsker at Østre Porsgrunn kirke gjenoppbygges og begrunner det med kulturminnefaglige hensyn.

RÅDGIVER: Jørn Holme anbefaler å gjenreise kirken og kombinere det med opplæring.

Foto: Jarle Vines

I går ble brevet fra Holme til Fortidsminneforeningen i Telemark kjent, til stor glede for Komiteen for gjenoppbygging av kirken, og alle som ikke vil ha et nytt og moderne bygg på Kjerkehaugen.

Bedt om råd

– Vårt kulturminnefaglige råd er å gjenoppbygge Østre Porsgrunn kirke, sier seksjonssjef hos Riksantikvaren, Hanna Geiran. Hun forteller at Riksantikvaren har fått en henvendelse om saken, og at det er bakgrunnen for at de kommer med sine vurderinger og råd.

– Kirken var ikke fredet, og Riksantikvaren har dermed ingen formell rolle. Men vi er blitt bedt om å gi faglig råd, og da er gjenoppbygging vår konklusjon. Vi har stor forståelse for at de som skal avgjøre framtidig kirke i Porsgrunn også må ta andre hensyn. Når et kulturminne har brent er det tapt. Det er ikke noen automatikk i at noe skal gjenoppbygges. Vi har gitt vårt råd, men ny kirke må avgjøres lokalt, sier Geiran.

Veldig positivt

Tilhenger av gjenoppbygging, Aasmund Beier-Fangen, sier han setter stor pris på at vår øverste kulturminnefaglige kompetanse i Norge støtter gjenoppføring av Østre Porsgrunn kirke.

– De begrunner det med kirkens verdi som kulturminne av nasjonal betydning. Det er veldig positivt at også Riksantikvaren ser muligheten til å kombinere gjenoppbygging med et læringsprosjekt i tradisjonshåndverk, sier Beier-Fangen. Han ønsker at man nå kan få til en konstruktiv samling i de kirkelige råd, om at gjenoppbygging kombinert med håndverksprosjektet er en farbar vei.

– Dette forener både hensynet til kulturminner, og kan gi god planlegging og tilpasning til menighetens behov, sier Beier-Fangen.

”Gjenreisning av Østre Porsgrunn kirke kan profilere Porsgrunn som kulturby” av kulturhistoriker Morten Stige

Avisoppslag i de siste dagene kan tyde på at byggekomiteen går den veien noen sterke stemmer har villet hele tiden.

Foto: Johnny Godtfredsen

Hva er da en fremtidsrettet løsning? Det kan også ved første blick se ut til å være et moderne bygg med god isolasjon, universell utforming og tilpasning til alle forskriftskravene i boka. Sånn blir det i hvert fall når man hyrer inn et konsultentselskap til å regne seg frem til den beste løsningen.

For det første er ikke regnestykkene gode nok til å få frem at et bygg med den teknologien laftekirken hadde er så robust at den kan stå i mer enn 250 år (forutsatt god brannsikring!), mens et vanlig nybygg har en forventet levetid omkring en femtedel av dette.

For det andre er konsulenter dårlige til å telle ikke-materielle kvaliteter. Hva er verdien av å oppleve et kirkested med 250 års tradisjoner for Porsgrunnsfolk, menighet og besøkende? Man skulle tro at kirkens organer var de første til å erkjenne at mennesker ikke lever av brød alene, men argumentasjonen går i retning av en skikkelig praktisk brødkirke.

For ikke å snakke om verdsettelsen av prosessen med å reise en ny kirke med gamle materialer og teknikker. Det ville bli en fantastisk læreplass for håndverkere, lærlinger, arkitekter og folk i byen. Det å bygge en slik kirke i 2015 er en utfordring som har like stort opplevelsespotensial som den ferdige kirken.

I første omgang høres det også rimelig ut at de ivrigste kirkebrukerne skal ha mest å si når det skal bygges ny kirke. Når en ser hvem som er medlemmer av statskirken, dvs ca 78 % av befolkningen, så er det ikke like opplagt. De aller fleste medlemmene er i beste fall høytidskirkebrukere. De kommer ikke til kirken for korøvelser, søndagsskole, møter eller kirkekaffe. De kommer for å feire høytider som bryllup, julaften eller en begravelse. All erfaring viser at til slikt bruk skyr folk ofte de moderne kirkene, og jo eldre kirken er jo mer populær. Tydeligst er det med bryllupskirkene hvor det er køer til historiske kirkebygg, mens arbeidskirkene knapt blir brukt.

Min påstand er at flertallet av menighetens medlemmer ønsker seg et høytidelig kirkerom som de kan kjenne seg igjen i. Der scorer en gjenoppbygging av den gamle rokokkokirken høyt. Det finnes også moderne kirker som har slike kvaliteter, men sjansene for å få en slik kirke er dessverre små, basert på erfaringene med de kirkene som er bygget i Norge siden krigen. Det er kanskje heller ikke så rart. Den gamle kirken i Porsgrunn ble reist i en tid da det å bygge kirke var den fremste fellesoppgaven for byen og den største utfordringen for en norsk byggmester eller arkitekt. Sånn er det ikke lenger, så en kirke som speiler vår tid kan bli et heller stusselig bygg.

Det synes også å være et krav at en kirke i Porsgrunn etter kirkelovens normer skal romme 500. De ønsker å reise en ny kirke uten noen bindinger slik at mest mulig av ønskelisten i romplankomiteens rapport kan innfris. Det er jo ikke så overraskende at man benytter anledningen til å få finansiert funksjoner som bystyret ellers neppe ville ha prioritert. Mye er jo dekket i kirkestuen allerede. personer. Det brukes som et argument mot den gamle kirken til tross for at den vitterlig hadde 600 plasser. Hvis man på grunn av nye beregningsmåter kommer ned i færre plasser, så kan ikke dette være noen innvending mot gjenoppbygging av kirken. Den er uansett stor nok hver eneste søndag i året.

Det er selvfølgelig mulig at en arkitektkonkurranse kan gi oss en kirke med unike kvaliteter som vil samle Porsgrunn igjen. Oddsene er imidlertid langt dårligere enn det gjenreisning kan vise til. Dessverre er det sånn at når man først har avholdt en konkurranse, så står man i realiteten ikke fritt til å gå for gjenoppbygging selv om forslagene er middelmådige. Når en mer eller mindre godt kvalifisert fagjury har sagt sitt, har bordet fanget og befolkning og bystyre er prisgitt resultatet. Gjenreisning er derimot en garantert suksess, om man bare opprettholder kravene til materialer og håndverksmessig kvalitet, slik at det blir en fullverdig kopi og ikke en billig etterligning. Mesteparten av skipet i Nidarosdomen er en slik kopi. Få vil ønske å bytte den ut med et moderne glassbygg.

Porsgrunn står nå overfor et verdivalg som ikke må reduseres til å telle poeng i en konsulentrapport eller ensidig lytte til en byggekomité som gjemmer særinteresser bak tilsynelatende rasjonelle argumenter. Nå må Porsgrunnsfolk engasjere seg! Først og fremst må bystyrets medlemmer gå aktivt inn i dette. De må orientere seg i hva som er et realistisk kostnadsbilde, men først og fremst må de se hva vi får for pengene. Med nok ressurser kan et nybygg sikkert få en egenverdi som gjør den til et morgendagens kulturminne for Porsgrunn. Men sjansene er dessverre langt større for at vi får kostnadsoverskridelser og et bygg som begeistrer få.

En skikkelig gjenreisning er et langt sikrere kort: Det har en arkitektur og en teknologi som er prøvet og som har samlet Porsgrunnsfolk siden 1760. En gjenreisning vil dessuten få langt mer oppmerksomhet utenfra enn et nybygg. Det er en mulighet til å vise frem at Porsgrunn også er en kulturby til folk som ellers bare ser rykende fabrikkpiper.

Siviløkonom og kulturhistoriker Morten Stige, Varden 15/3-14

Presse siden sist:

Varden 14/3-14 s 16 og PD 14/3-14 Baksiden Liv Brandtzæg Ny kirke i Porsgrunn Om Byggekomiteen, Riksantikvar, "mannen i gata" og muligheten for å få gjenoppbygget Østre Porsgrunn kirke som den var

<https://drive.google.com/file/d/oBwjgrhD6COxVTlNPb1I1Yo9seUk/edit?usp=sharing>

<https://drive.google.com/file/d/oBwjgrhD6COxVRDd3ckJubEMtdEo/edit?usp=sharing>

Varden 14/3-14 s 2 Kirkebruker: Samrøre? Moderne kirke anbefales av Rambøll. Rambøll er samme arkitekt som tegnet Skagerakbygget, ansvarlig for Byggekomiteen er identisk med direktør for Skagerak Energi. Samrøre?

<https://drive.google.com/file/d/oBwjgrhD6COxVdmxvR19kMjJZbmc/edit?usp=sharing>

Varden 13/3-14 s 23: Anne Beate Odland «2014 - et jubileumsår også for kirken ?» Det jubileres ikke bare for at vi fikk en Grunnlov som hjalp oss til selvstendighet, men også for hva Grunnloven innebar av demokratiske muligheter. Men hvor finner man folkets «demokratiske» valg i saken om kommende Østre Porsgrunn kirke? Folkestyret, i jubileumsåret for Grunnloven, fortøner seg her som en illusjon.

<https://drive.google.com/file/d/oBwjgrhD6COxVQVNrVWZoMjZTLXc/edit?usp=sharing>

Varden 13/3-14 s 52: Rambøll anbefaler trolig modernistisk kirke i hemmeligstemplett rapport. Arkitektfirmaet Rambøll i Skien, som tegnet det omstridte bygget til Skagerak Energi, har

fått i oppdrag å bistå byggekomiteen faglig. På møtet i går kveld ble deres foreløpige rapport diskutert. <https://drive.google.com/file/d/oBwjgrhD6COxVSUZ2MF9nbHA4REE/edit?usp=sharing>

PD 13/3-14: Siren Johnsen (V) – Må høre på folket. Det er utrolig beklagelig at det anbefales at Østre Porsgrunn kirke skal bli en helt annerledes bygning enn den var, sier Siren Johnsen (V). Bygging av ny kirke er ikke bare en kirkesak, men handler om noe viktig felles for oss alle, et signalbygg som representerer stabilitet i en ellers omskiftelig verden, som bærer tradisjoner og gjenkjennelighet videre, og som forener fortid, nåtid og framtid. – Hva er galt med en kirke som ser ut som en kirke? De som skal bygge den nye kirken må høre på folk. Bortsett fra én, har jeg ikke møtt noen som ikke vil gjenreise den gamle kirken. Vi oppsøker ikke vakre gamle kirker fordi de er funksjonelle. 20 prosent av den gamle kirken står der fortsatt, i form av grunnmuren, sier Johnsen. http://www.pd.no/lokale_nyheter/article7225125.ece

TA 13/3-14 s 53: Rambøll anbefaler ikke en kopi ifølge hemmelig rapport. Å få se Østre Porsgrunn kirke slik den en gang var, er det liten sjanse for hvis selskapet Rambøll får gjennomslag, viser en hemmeligstemplet rapport som Byggekomiteen har kjøpt og betalt. Det er vurderingen til komiteen som vil gjenoppføre kirken. Rambøll ønsker ikke å kommentere saken. <http://tinyurl.com/q58pb4d>

PDs forside 12/3-14: Konseptutredning er under behandling. Vi har en sterk mistanke om at konseptutredningen går i retning av at Rambøll anbefaler en radikalt annerledes utformet kirke, basert på romprogrammet, ved at man ser bort fra de mange innlysende fordelene det vil være få gjenoppføre kirken og sitt opprinnelige miljø - og uten at det vil gå ut over kirkens aktiviteter, funksjoner og rombehov. "Komiteen for gjenoppføring av Østre Porsgrunn kirke" er dypt bekymret kirkens "åpne og demokratiske prosesser" i saken. http://www.pd.no/lokale_nyheter/article7222940.ece

Varden 11/3-14 s. 18: Anne Beate Odland: "Ropet om MER". MER? Jo mer, jo bedre! Og er det ikke sånn at dette MER - alltid krever nytt, fordi ingenting i MER har kvalitet til å vare lenge? Kirken anser det antagelig ikke som sin oppgave å predike et slikt forbrukerbudskap vist ved egne oppdimensjonerte ønsker. Slike krav blir aktualisert ved det ekspanderende rombehovet i en «seremonikirke», som biskop og kirkeorganer i Porsgrunn forhåpentligvis ikke stiller seg bak. <https://drive.google.com/file/d/oBwjgrhD6COxVZ045OUUpMYWJqZ2M/edit?usp=sharing>

Utstilling på Porsgrunn Bibliotek: "Byen - kirken - identiteten". Som et apropos til diskusjonen om gjenoppbyggingen av Østre Porsgrunn kirke, har kunstneren Dag Sagafos laget en serie malerier og tegninger fra Røros hvor kirkens plass i bybildet er en uomtvistelig del av byen identitet. <https://drive.google.com/file/d/oBwjgrhD6COxVX3ZrSkdMTfIKazg/edit?usp=sharing>

PD 4/3-14 s 18: Anne Beate Odland: "1814-2014 - et jubileumsår også for kirken ?" I disse dager markerer kirker 1814 over hele landet, med festgudstjenester og avduking av valgfullmakter og skilt i valgkirkene. Det jubileres ikke bare for at vi fikk en Grunnlov som hjalp oss til selvstendighet, men også for hva Grunnloven innebar av demokratiske muligheter. Hvor hvor finner man folkets «demokratiske» valg, Folkestyret, i jubileumsåret for Grunnloven i saken om kommende Østre Porsgrunn Kirke ? <https://drive.google.com/file/d/oBwjgrhD6COxVYXBhbTFBazExV1k/edit?usp=sharing>

Varden 1/3-14 s 68: Riksantikvaren positiv til gjenoppføring Våre kommentarer til dette: "Dette er en uttalelse som bør veie tungt i valget mellom de fire alternativer som foreligger." "Det er gledelig at landets øverste myndighet fremhever kirken som kulturminne av nasjonal verdi." <https://drive.google.com/file/d/oBwjgrhD6COxVekNmZUZPRV9XZmM/edit?usp=sharing>

PD 1/3-14 s 4: Bygg Østre Porsgrunn kirke som den var, anbefaler Riksantikvaren. – Vårt kulturminnefaglige råd er å gjenoppbygge Østre Porsgrunn kirke, sier seksjonssjef hos Riksantikvaren, Hanna Geiran. "– De begrunner det med kirkens verdi som kulturminne av nasjonal betydning. Det er veldig positivt at også Riksantikvaren ser muligheten til å kombinere gjenoppbygging med et læringsprosjekt i tradisjonshåndverk", sier Beier-Fangen. Han ønsker at man nå kan få til en konstruktiv samling i de kirkelige råd, om at gjenoppbygging kombinert med håndverksprosjektet er en farbar vei.

"– Dette forener både hensynet til kulturminner, og kan gi god planlegging og tilpasning til menighetens behov", sier Beier-Fangen.

<https://drive.google.com/file/d/oBwjgrhD6COxVdkoySi1iVGtsQzA/edit?usp=sharing>

TA 1/3-14 s 53: Riksantikvaren gir sin støtte til gjenoppføring av Østre Porsgrunn kirke og uttaler at en gjenoppført kirke kan sees på som viktig byreparasjon

"– Riksantikvaren peker på gjenoppføring som opplæringsprosjekt, det er en såpass tungtveiende omstendighet at de lokale kirkelige organer er nødt til å fokusere seriøst på utredningen av gjenoppføringsalternativet og ikke la seg begrense eller forsøke å umuliggjøre dette alternativet, slik vi frykter. Tvert imot bør man søke om de dispensasjoner som måtte være nødvendig for at dette alternativet blir det foretrukne valget", uttaler Komiteen for gjenoppføring av Østre Porsgrunn kirke.

<https://drive.google.com/file/d/oBwjgrhD6COxVVFcoODROR2ZNRWc/edit?usp=sharing>

PD 28/2-14: Riksantikvaren støtter gjenoppbygging I et nytt brev til Fortidsminneforeningen støtter riksantikvar Jørn Holme gjenoppbygging av Østre Porsgrunn kirke. "- Dette er en helt ny og avgjørende omstendighet for fremtidig kirke som ikke kan overhøres i videre planlegging og utredning av alternativene", sier Knut Kallhovde i Komiteen for gjenoppbygging av kirken.

http://www.pd.no/lokale_nyheter/article7198912.ece

NRK Telemark 28/2-14: Riksantikvarens svar kan gi høyere erstatning. Erstatningsbeløpet blir høyere dersom man velger å gjenoppføre kirken. – "Brevet hvor han støtter gjenoppføringen, er ganske unikt. Men jeg vet ikke om det at han sier han støtter det, er det samme som å si at han anbefaler det. Det blir jo et fortolkningsspørsmål", sier Komiteens sektetær Audun Engh. "I forsikringsvilkårene står det at dersom Riksantikvaren pålegger eller anbefaler gjenoppbygging av et brent kulturminne så øker erstatningsbeløpet og Fylkeskommunene har også penger til kulturminnetiltak som de ikke bruker opp, statlige midler, som også kunne vært aktuelle for en slik rekonstrueringsprosess", forklarer Engh videre. Han ser derfor ikke på økonomi som et argument for å ikke gjenoppføre kirken. <http://www.nrk.no/telemark/riksantikvaren-stotter-gjenreising-1.11575243>

TA 27/2-14 s. 60: Tredje prosjektleder for kommende kirke engasjert. En prosjektleder burde engasjeres etter at kirketype er valgt slik at man kunne velge en med rette kompetanse til oppgaven. Hvis den engasjerte prosjektleder vet lite om tradisjonell bygging i tre, kan det føre til at vedkommende er negativt stemt overfor gjenoppføringsalternativet. Enten ved å prise dette for høyt eller eller man ikke vil benytte seg av dispensasjoner som er helt nødvendige for en optimal utredning av vårt alternativ. Det bør derfor være prosjektleders primære oppgave å benytte de muligheter som loven gir for optimal realisering av det enkelte alternativ slik at disse blir rettferdig sidestilt.

<https://drive.google.com/file/d/oBwjgrhD6COxVbURmcmJUdFJjVjg/edit?usp=sharing>

Arkivverket.no 23/2-14: Feiring av Østre Porsgrunn kirke som arena for våre første nasjonale valg.

Søndag 23. februar ble grunnlovsjubileet markert over hele landet, med festgudstjenester og avduking av valgfullmakter og skilt i valgkirkene.

Østre Porsgrunn kirke markeres ved gudstjenesten i Vestre Porsgrunn kirke og det skal settes opp et skilt på Gravkapellet ved Østre Grunnlovsjubileet i år markerer ikke bare en Grunnlov som hjalp Norge til selvstendighet, men også for hva Grunnloven innebar av demokratiske muligheter. Så hvor finner man folkets «demokratiske» valg i 2014 og i saken om gjenoppføring av Østre Porsgrunn Kirke ? Grunnlovsjubileet i år markerer ikke bare en Grunnlov som hjalp Norge til selvstendighet, men også for hva Grunnloven innebar av demokratiske muligheter. Så hvor finner man folkets «demokratiske» valg i 2014 og i saken om gjenoppføring av Østre Porsgrunn Kirke ?

<http://www.arkivverket.no/Arkivverket/Om-oss/Aktuelt/Nyhetsarkiv/Feiring-av-kirkene-som-arena-for-vaare-foerste-nasjonale-valg>

PD 20/2-14: Valgte prosjektledelse for tredje gang Komitémedlem Knut Kallhovde sier:

"– Hvorfor haster det slik med prosjektleder før man har bestemt seg for modell og vet hva man trenger prosjektleder til? Nybygg og gjenoppføring er vesensforskjellige oppgaver å lede. På meg virker det som man foregriper en nybyggprosess. Hvis man virkelig holdt full åpning for gjenoppbygging av kirken, kunne man ventet og fått prosjektledelse tilpasset oppgavens art"

http://www.pd.no/lokale_nyheter/article7180873.ece

PD 15/2-14: Grunnloven og Aall-brødrene skal feires I Porsgrunn kommunens program for grunnlovsjubileet blir Aall-brødrene sentrale. De beste måten å hedre minnet til byens Eidsvollsmenn, Fabricius og Aall, i 2014 vil være å sikre at demokratiet kommer til sin rett på Kirkehaugen ved at Østre Porsgrunn kirke gjenoppføres. Avisen Varden har fått InFact til å foreta en undersøkelse (1.056 innbyggere over 18 år) av hvordan folk ønsker seg den fremtidige Østre Porsgrunn Kirke. Denne meningsmålingen viste at ca 50% ønsket seg kirken opp som den var (20% svarte "Vet ikke" og 30% ønsket seg en modernistisk og annerledes utformet kirke)

http://www.pd.no/lokale_nyheter/article7170592.ece

Kontakt oss:

Komiteen for Gjenoppføring av Østre Porsgrunn Kirke

Adresse: Jønholt Terrasse 20, 3922 Porsgrunn

Telefon: Aasmund Beier- Fagen, tlf 92622626, Audun Engh, tlf 92622626

Email: knantola@gmail.com

Nettside: www.kirkenopp.no

Bankforbindelse: SparebankenSør, Porsgrunn, ktonr 280131-63-369

Organisasjonsnummer: 998770866

Facebook: <http://www.facebook.com/home.php#!/groups/123948604347708>

*Økonomiske bidrag til komiteens
viktige arbeid mottas med takk !*

Kto 280131-63-369

SparebankenSør, Storgaten 128, Porsgrunn
